SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 24/2017-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval sťažnosť [redacted], [redacted], zastúpenej advokátkou JUDr. Martou Huttovou, Bezekova 13, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 56 Em 7/2013, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 56 Em 7/2013 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava IV p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 56 Em 7/2013 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [redacted] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré jej j e Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava IV j e p o v i n n ý uhradiť [redacted] trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Marty Huttovej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. októbra 2016 doručená sťažnosť [redacted], [redacted] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Martou Huttovou, Bezekova 13, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 56 Em 7/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, ako i z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 56 Em 7/2013 vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení navrhovateľky je účastníčkou napadnutého konania o výkon rozhodnutia o úprave práv a povinností k maloletej dcére na čas po rozvode (pôvodne sa sťažovateľka domáhala aj výkonu rozhodnutia vo vzťahu k synovi, ktorý však počas tohto konania dosiahol plnoletosť, pozn.). Návrh na začatie konania bol okresnému súdu doručený 5. júla 2013.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

«Okresný súd Bratislava IV písomnou výzvou z 31. júla 2013 vyzval povinného [redacted] k dobrovoľnému plneniu si povinnosti a k umožneniu mi styku v tom čase ešte s oboma mojimi maloletými deťmi. Napriek tejto výzve povinný nerešpektoval vykonateľné rozhodnutie týkajúce sa jeho povinnosti pripraviť obe maloleté deti k styku so mnou, čo som Okresnému súdu Bratislava IV oznámila v mojom podaní zo 14. augusta 2014 a 17. decembra 2014...

Po mojom podaní zo 17. decembra 2014 Okresný súd Bratislava IV vydal 27. januára 2015 uznesenie pod č. k. 56 Em 7/2013-267, ktorým povinnému [redacted] podľa § 273 ods. 1 v spojení s § 272 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku uložil pokutu vo výške 200 eur. Povinný [redacted] sa proti tomuto uzneseniu odvolal. O odvolaní rozhodoval Krajský súd v Bratislave, ktorý uznesením z 1. apríla 2015 pod č. k. 18 CoE 55/2015-292 zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava IV z 27. januára 2015 pod č. k. 56 Em 7/2013-267 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie...

Okresný súd Bratislava IV uskutočnil vo veci pod sp. zn. 56 Em 7/2013 dňa 23. marca 2016 informatívny výsluch so záverom, že uloží povinnému [redacted] „poriadkovú pokutu pre nerealizovanie právoplatného rozhodnutia“. Od 23. marca 2016, kedy sa uskutočnil tento informatívny výsluch, okresný súd nevydal žiadne takéto rozhodnutie. Dňa 3. augusta 2016 (po 5 mesiacoch) mi však doručil znovu predvolanie na pojednávanie, ktoré sa má uskutočniť 20. októbra 2016. Mám dôvodnú obavu, že už viac ako 3 roky trvajúce súdne konanie o výkone rozhodnutia týkajúce sa môjho styku s maloletou [redacted] bude znovu 20. októbra 2016 odročené, resp. odložené bez toho, aby okresný súd rozhodol, ako bude výkon rozhodnutia uskutočňovať. Takýmto predlžovaním konania zo strany súdu sa môj styk s mojou maloletou dcérou [redacted] nerealizuje už viac ako 6 rokov.

Okresný súd Bratislava IV viac ako 3-ročnými prieťahmi v konaní o výkon rozhodnutia vo veci môjho styku s maloletou [redacted] prehlbuje pretŕhanie mojich väzieb s dcérou, ktorá pri svojej výchove potrebuje oboch rodičov, t. j. nielen otca (povinného). Okresný súd Bratislava IV už viac ako 3 roky toleruje pohŕdanie súdom zo strany povinného, ktorý sa z jeho rozhodnutí vysmieva. Vediac, že maloletá [redacted] trpí najťažším

stupňom syndrómu zavrhnutého rodiča akceptuje to, že viac ako 3 roky nekoná nič preto, aby zabránil povinnému v manipulácii maloletej [redacted] zo strany otca (povinného) a neustále ju ponecháva len v prostredí otca (povinného), čím ohrozuje jej psychický vývin. Okresný súd Bratislava IV takýmto postupom ide proti záujmom mojej maloletej dcéry...»

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť jej trovy konania v sume 363,79 €.

Ešte pred predbežným prerokovaním veci sa na výzvu ústavného súdu vyjadrila k sťažnosti predsedníčka okresného súdu prípisom sp. zn. Spr. 3634/2016 z 30. novembra 2016. V podstatnom sa v ňom uvádza:

„... vzhľadom na priebeh konania a skutočnosť, že sa v konaní rozhoduje o vzájomných právach dieťaťa a rodiča mám za to, že na rozhodnutie o výkone práv a povinností dieťaťa a rodiča je potrebný dostatočný časový úsek, počas ktorého súd musí skúmať vzťahy a priebeh styku medzi rodičmi a maloletým dieťaťom, aby súd rozhodol v záujme maloletej.

Je pravdou, že doterajšia činnosť tunajšieho súdu v namietanom konaní síce nebola optimálna (keďže v jeho doterajšom priebehu došlo aj k obdobiam nečinnosti Okresného súdu Bratislava IV) avšak táto bola spôsobená najmä z objektívnych príčin v súvislosti s charakterom prejednávanej veci, keď bolo potrebné súdom posúdiť pri rozhodovaní vo veci priebeh styku matky s deťmi ako aj vzájomné vzťahy medzi deťmi a rodičmi. K tomuto posúdeniu potreboval súd vyjadrenia o priebehu styku matky s deťmi a rešpektovaní súdneho rozhodnutia otcom detí, ktoré neboli súdu predkladané vždy v súdom stanovenej lehote (v období od februára 2014 do augusta 2014 súd viackrát vyzýval právneho zástupcu matky na predloženie správy).

Je potrebné zdôrazniť aj skutočnosť, že sťažovateľka predtým v konaní nevyužila účinný právny prostriedok (sťažnosť na prieťahy), ktorým by umožnil súdu urobiť nápravu a odstrániť nečinnosť súdu.

S tvrdením sťažovateľky týkajúceho sa skutočnosti, že počas 6 rokov nemá s maloletou žiadny styk tiež nemožno súhlasiť, nakoľko v spise sp. zn. 56Em/7/2013 sa nachádzajú správy o priebehu stretnutí medzi matkou (sťažovateľkou) a maloletou [redacted]. Z uvedených správ vyplýva, že matka sa s maloletou stretáva pravidelne, avšak priebeh stretnutí ako aj vzťah matky s maloletou [redacted] je problematický a preto trvá konanie niekoľko rokov, keďže je v záujme súdu, aby boli vzťahy medzi matkou a maloletou [redacted] upravené tak, aby nepriaznivo nezasahovali do vývoja maloletej [redacted], nakoľko z obsahu spisu je zrejmé, že maloletá dlhodobo odmieta styk s matkou a vzťah maloletej s matkou je dlhodobo narušený.“

Z predloženého vyjadrenia predsedníčky okresného súdu k sťažnosti vyplýva, že vo veci boli vykonané tieto úkony:

„Dňa 08. 07. 2013 bol Okresnému súdu Bratislava IV doručený návrh [redacted] - matky detí na výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí [redacted], nar. [redacted] a [redacted], nar. [redacted]...

Uznesením č. k. 56Em/7/2013-l 16 zo dňa 31. 07. 2013 súd ustanovil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, za opatrovníka pre maloleté deti...

Dňa 31. 07. 2013 súd doručoval výzvu otcovi detí - povinnému [redacted], ktorou mu uložil, aby dobrovoľne rešpektoval uznesenie Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 20. 02. 2013, č. k. 25P/43/2013-22, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 03. 04. 2013, č. k. 11CoP/155/2013-34, právoplatné dňa 19. 04. 2013 a vykonateľné 28. 02. 2013, ktorým súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým oprávnil matku predbežne sa stretávať s maloletými deťmi. Zároveň spolu s výzvou doručoval súd otcovi detí aj návrh matky na vyjadrenie. Dňa 31. 07. 2013 súd doručoval opatrovníkovi detí na vyjadrenie návrh matky a na vedomie výzvu adresovanú otcovi detí.

Dňa 14. 08. 2013 bolo súdu doručené vyjadrenie otca k návrhu spolu s plnou mocou na zastupovanie advokátom [redacted].

Dňa 18. 10. 2013 bol vytýčený termín pojednávania na deň 20. 11. 2013 a zároveň súd doručoval vyjadrenie právneho zástupcu otca opatrovníkovi detí a prílohy k návrhu matky právnemu zástupcovi otca.

Dňa 18. 11. 2013 doručil právny zástupca otca detí súdu rozhodnutie Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 23C/128/2010 zo dňa 30. 09. 2013, ktorým bolo meritórne rozhodnuté o úprave práv a povinností rodičov a maloletých detí.

Dňa 19. 11. 2013 bolo súdu doručené podanie právneho zástupcu matky, ktorým súd informoval o styku detí a matky.

Dňa 20. 11. 2013 bol uskutočnený výsluch, zároveň súd pripustil zmenu petitu.

Úpravou zo dňa 20. 11. 2013 určil súd lehotu 60 dní, počas ktorých má súd sledovať realizáciu výkonu rozhodnutia tunajšieho súdu a Krajského súdu v Bratislave o úprave styku detí s matkou.

Dňa 20. 01. 2014 bol určený termín pojednávania na deň 28. 01. 2014.

Na pojednávaní konanom dňa 28. 01. 2014 súd rozhodol rozsudkom o návrhu matky detí tak, že súd uložil maloletým deťom... aj ich rodičom výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo odbornému poradenstvu v špecializovaných zariadeniach za účelom zlepšenia schopnosti rodičov navzájom komunikovať o výchove detí a zároveň s cieľom zlepšenia vzájomného vzťahu maloletých detí s matkou v rozsahu 20 hodín počínajúc dňom právoplatnosti rozsudku.

Podaním zo dňa 11. 02. 2014 súd vyzýval právneho zástupcu matky detí na oznámenie priebehu styku s deťmi a či otec začal rešpektovať súdne rozhodnutie.

Súd podaním zo dňa 09. 04. 2014 a zo dňa 15. 07. 2014 opätovne vyzýval právneho zástupcu matky na oznámenie priebehu styku matky s deťmi a oznámenie o tom, či otec rešpektuje súdneho rozhodnutie.

Dňa 15. 08. 2014 bolo súdu doručené podanie právneho zástupcu matky detí zo dňa 14.08.2014, ktorým reaguje na výzvy súdu zo dňa 11. 02. 2014, 09. 04. 2014 a 15. 07. 2014.

Dňa 26. 08. 2014 súd doručoval podanie právneho zástupcu matky zo dňa 14. 08. 2014 právnemu zástupcovi otca detí na vyjadrenie a opatrovníkovi na vedomie.

Dňa 24. 09. 2014 bolo súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu otca.

Dňa 06. 10. 2014 doručoval súd vyjadrenie právneho zástupcu otca detí zo dňa 19. 09. 2014 na oboznámenie právnemu zástupcovi matky a opatrovníkovi.

Dňa 04. 11. 2014 súd doručoval právnemu zástupcovi matky výzvu na oznámenie styku matky s deťmi, rešpektovanie súdneho rozhodnutia otcom a predloženie dôkazov v prípade, že sa styk nerealizoval a dôvody, prečo sa nerealizoval.

Dňa 18. 12. 2014 bolo doručené súdu vyjadrenie právneho zástupcu matky zo dňa 17. 12. 2014 k styku s deťmi a rešpektovaniu súdneho rozhodnutia otcom vrátane dôkazov.

Uznesením č. k. 56Em/7/2013-267 zo dňa 27. 01. 2015 súd uložil otcovi detí pokutu vo výške 200,- Eur.

Dňa 25. 02. 2015 bolo súdu doručené vyjadrenie [redacted] *(syna sťažovateľky, pozn.).*

Dňa 25. 02. 2015 bolo súdu doručené odvolanie otca voči uzneseniu č. k. 56Em/7/2013- 267 zo dňa 27. 01. 2015.

Dňa 03. 03. 2015 bolo súdu doručené vyjadrenie otca detí.

Dňa 03. 03. 2015 súd doručoval odvolanie otca detí a vyjadrenie [redacted] *opatrovníkovi a právnemu zástupcovi matky na oboznámenie a zároveň bol spis predložený na Krajský súd v Bratislave za účelom rozhodnutia o odvolaní otca detí voči uzneseniu č. k. 56Em/7/2013-267 zo dňa 27. 01. 2015.*

Dňa 31. 03. 2015 bola súdu doručená žiadosť otca detí o asistenciu pracovníkov súdu pri styku detí s matkou, ktorá bola dňa 20. 04. 2015 doručovaná právnemu zástupcovi matky a opatrovníkovi.

Dňa 27. 04. 2015 bolo súdu doručené uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 18CoE/55/2015-292 zo dňa 01. 04. 2015, ktorým Krajský súd v Bratislave uznesenie Okresného súdu Bratislave IV č. k. 56Em/7/2013-267 zo dňa 27. 01. 2015 zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie.

Dňa 04. 06. 2015 bola súdu doručená právnym zástupcom otca žiadosť o odročenie pojednávania a o vytýčenie pojednávania na mesiac september 2015.

Dňa 08. 06. 2015 súd vytýčil nový termín pojednávania na deň 10. 09. 2015 a zároveň zrušil termín pojednávania vytýčený na deň 07. 07. 2015 a oznámil kolíznemu opatrovníkovi, otcovi, právnemu zástupcovi otca, matke a právnemu zástupcovi matky dôvod zrušenia pojednávania.

Dňa 10. 09. 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom predložila právna zástupkyňa matky oznámenie o priebehu styku matky s deťmi. Na pojednávaní zároveň sudkyňa určila matke aby do 31. 10. 2015 predložila súdu správu o priebehu kontaktu matky s maloletou [redacted] od 10. 09. 2015, nakoľko [redacted] počas konania dosiahol plnoletosť.

Dňa 17. 09. 2015 bola súdu doručená právnym zástupcom matky správa z realizácie výchovného opatrenia z 27. augusta 2015.

Dňa 20. 11. 2015 bolo súdu doručené podanie právneho zástupcu matky o priebehu styku s maloletou.

Dňa 12. 01. 2016 súd vyzval právneho zástupcu otca na oznámenie či sa realizuje právo matky stretávať sa s mal. [redacted].

Dňa 18. 01. 2016 bolo súdu doručené vyjadrenie [redacted].

Dňa 02. 02. 2016 bolo súdu doručené oznámenie otca maloletej o priebehu styku detí s matkou a vyjadrenie mal. [redacted] k priebehu styku s matkou.

Dňa 16. 03. 2016 bol súdu právnym zástupcom matky doručený rozsudok Okresného súdu Bratislava IV č. k. 23C/128/2010-1092 zo dňa 19. 06. 2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/471/2013, 6Co472/2013-1191 zo dňa 30. 09. 2013, ktorý súd žiadal zaslať od právneho zástupcu matky.

Dňa 18. 03. 2016 bolo súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu matky k vyjadreniu [redacted] zo dňa 16. 01. 2016.

Dňa 07. 06. 2016 bol vykonaný vyšším súdnym úradníkom úradný záznam o dôvode nevydania uznesenia o uložení poriadkovej pokuty.

Dňa 08. 08. 2016 bolo súdu doručené ospravedlnenie neprítomnosti [redacted] ako svedka na pojednávaní, ktoré sa má konať dňa 20. 10. 2016.

Dňa 14. 10. 2016 bolo súdu doručené podanie právneho zástupcu matky, ktorým súdu oznámila skutočnosti týkajúce sa podania [redacted] zo dňa 16. 01. 2016, ktoré predložil súdu [redacted], zároveň bolo súdu doručené oznámenie právneho zástupcu matky o priebehu a realizácii styku matky s maloletou.

Dňa 18. 10. 2016 bol súdu doručený návrh na odklad výkonu rozhodnutia právnym zástupcom otca.

Dňa 20. 10. 2016 sa uskutočnilo pojednávanie. Na pojednávaní okrem iného súd oznámil, že bude pokračovať po založení podania doručeného súdu dňa 18. 10. 2016, s tým, že právny zástupca otca a kolízna opatrovníčka maloletej majú možnosť sa k podaniu vyjadriť v lehote 30 dní od doručenia.

Dňa 15. 11. 2016 súd doručoval podanie právneho zástupcu otca zo dňa 14. 10. 2016 kolíznemu opatrovníkovi a právnemu zástupcovi matky na vyjadrenie.“

Ústavný súd zistil, že prehľad úkonov v napadnutom konaní obsiahnutý vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu zodpovedá obsahu spisu, a preto z neho pri rozhodovaní o sťažnosti vychádzal.

Uznesením sp. zn. II. ÚS 24/2017 z 12. januára 2017 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby prípadne doplnila svoje predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 3634/2016 z 20. februára 2017 oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, a svoje predchádzajúce vyjadrenie vo veci nedoplnila.

Následne ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby sa vyjadrila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 3634/2016 z 30. novembra 2016 a z 20. februára 2017 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 13. marca 2017 vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník

obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o výkone rozhodnutia o úprave styku rodiča s maloletými nemožno považovať za právne zložitú vec. Z faktického hľadiska ústavný súd však považoval za žiaduce pri rozhodovaní o sťažnosti primerane zohľadniť, že v konaní o úprave styku maloletej po rozvode manželstva zvýšené nároky vyžaduje dôsledné skúmanie záujmu maloletého dieťaťa, čo je objektívne spôsobilé privodiť predĺženie konania. Zároveň ústavný súd prihliadol aj na skutočnosť, že právne možnosti vynucovania plnenia nariadeného styku sú značne okliešťené, čo zodpovedá tomu, že kvalitatívny rozmer rodinných vzťahov je podmienený primárne vzájomnými vzťahmi zainteresovaných osôb.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľka v zásade poskytovala okresnému súdu požadovanú súčinnosť a bola v jeho priebehu aktívna, aj keď

v období od februára 2014 do augusta 2014 musela byť okresným súdom opakovane vyzývaná na predloženie požadovaných správ o priebehu jej styku s maloletou.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z predloženého spisového materiálu okresného súdu vyplýva, že okresný súd v zásade vo veci konal plynulo a aktívne, ale na druhej strane sa celková doterajšia dĺžka napadnutého konania (takmer štyri roky odo dňa doručenia návrhu okresnému súdu do dňa rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky) javí ako neprimeraná vzhľadom na osobitnú povahu (citlivosť) jeho predmetu, keďže zásadným spôsobom ovplyvňuje súčasný i budúci vzťah sťažovateľky k jej maloletej dcére. Skutočnosť, že okresný súd nebol spôsobilý v období takmer štyroch rokov o návrhu sťažovateľky meritórne rozhodnúť, signalizuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nebol dostatočne efektívny. Ústavný súd tento záver formuluje bez potreby osobitne poukazovať na procesné úkony okresného súdu, ktoré vyznievajú ako nedostatočne efektívne.

Vychádzajúc zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08), ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo nedostatočne efektívnou činnosťou okresného súdu k zbytočným prieťahom, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd vyslovil príkaz okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 000 € z dôvodov uvedených v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý

spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, na jednej strane v zásade plynulú a aktívnu činnosť okresného súdu, ale na druhej strane doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ako aj naliehavosť významu predmetu konania pre sťažovateľku, ktorým je riešenie základných otázok jej rodinného a súkromného života, dospel ústavný súd k záveru, že v posudzovanej veci je potrebné priznať aj finančné zadosťučinenie, i keď len v symbolickej sume 500 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním.

Úhradu trov konania priznal ústavný súd za dva uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Sťažovateľke priznal ústavný súd úhradu odmeny za každý úkon po 143 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za každý úkon v sume 8,58 €, čo spolu predstavuje sumu 303,16 €. Právna zástupkyňa sťažovateľky je podľa údajov verejne dostupného zoznamu daňových subjektov registrovaných pre daň z pridanej hodnoty platiteľkou tejto dane, preto ústavný súd v súlade s § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšil priznanú úhradu o daň z pridanej hodnoty na sumu 363,79 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2017